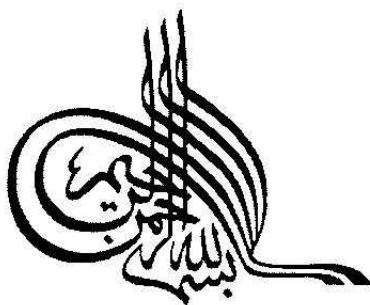

مقدمه ای بر حقوق مالکیت فکری

مؤلف:

سیوا و تیانان

استاد دانشگاه ویرجیلیا

مترجمان:

دکتر سید حسن حسینی مقدم

استادیار گروه حقوق خصوصی دانشکده حقوق دانشگاه مازندران

دکتر محمد فرزانهگان

استادیار گروه حقوق خصوصی دانشکده حقوق دانشگاه مازندران

انتشارات دانشگاه مازندران

۴۴۱

سرشناسه	وئیاتان، سیوا Vaidhyathan, Siva
عنوان و نام پدیدآور	مقدمه‌ای بر حقوق مالکیت فکری (اسیوا وئیاتان)؛ مترجمان: سید حسن حسینی مقدم، محمد فرزانهگان.
مشخصات نشر	بایلسر: دانشگاه مازندران، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	۱۷۰ ص.
فروست	انتشارات دانشگاه مازندران: ۴۴۱.
شابک	978-622-6506-27-4
وضعیت فهرست نویسی	فبا
یادداشت	Intellectual property: a very short introduction, c[2017]
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	مالکیت معنوی (حقوق بین الملل)
موضوع	Intellectual property (International law)
موضوع	حق مولف بین المللی
موضوع	Copyright, International
شناسه افزوده	حسینی مقدم، سید حسن، ۱۳۵۰ -
شناسه افزوده	وئیاتان، سیوا، ۱۳۶۵ -، مترجم
شناسه افزوده	انتشارات دانشگاه مازندران
شناسه افزوده	Mazandaran University, Publishers
رده بندی کنگره	K1۴۰۱
رده بندی دیویی	۳۴۶/۰۴۸
شماره کتابشناسی ملی	۷۵۳۶۴۲۳

عنوان	مقدمه‌ای بر حقوق مالکیت فکری
تألیف	سیوا وئیاتان
ناشر	دانشگاه مازندران
تاریخ انتشار	۱۳۹۹
نوبت چاپ	اول
محل انتشار	بایلسر
تعداد صفحات	۱۷۰ صفحه
* شمارگان	۲۵۰ نسخه
قیمت	۸۲۰,۰۰۰ ریال
حروفچینی و صفحه آرایی	فاطمه ابراهیمی
لیتوگرافی، چاپ و صحافی	انتشارات: صحافی کتیبه

« کلیه حقوق برای دانشگاه مازندران محفوظ است »

بایلسر: خیابان پاسداران، دانشگاه مازندران، حوزه معاونت پژوهشی

ISBN:978-622-6506-27-4

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۵۰۶-۲۷-۴

پیشگفتار مترجمین

اهمیت و جایگاه حقوق مالکیت فکری روز به روز با رشد علمی، اقتصادی، تجاری و صنعتی در هر کشور و نیز سطح جهانی افزایش خواهد یافت. امروزه مبادلات و معاملات تجاری در عرضه محصولات مختلف صنعتی و غیر صنعتی و دستاوردهای علمی حاصل تلاش و زحماتی که خواستگاه آن تفکر و اندیشه نو بشر از جنبه ادبی، هنری، صنعتی و فناوری و تکنولوژی است، بیشترین سهم تولید ناخالص ملی کشورها را به خود اختصاص داده است. هر شخص که با بکار بستن تجارب و دانش خویش با مرارت فراوان در طول زمان به نتایج بکر و جدیدی از طریق ایده نو و در قالب اختراع با تولید محصولات صنعتی و پدیدار ساختن اثر علمی، ادبی، فرهنگی هنری نایل می‌یابد. مضاف بر دشواری تحصیل این موفقیت، دغدغه حفظ حقوق معنوی آن اثر علمی، اختراع و یا ایده نو برایش مهم و اساسی محسوب می‌گردد. زیرا قطعاً این دستاوردهای منحصر و جدید با انجام مدیریت لازم دارای پیامد مادی نیز می‌باشد که می‌تواند حق و امتیاز خاص برای صاحب آن اثر تلقی شود. به همین منظور در حقوق کشورهای مختلف قوانین متعددی در زمینه حمایت از مالک و صاحب اثر علمی، ادبی، صنعتی و تکنولوژی‌های نوین وضع گردید و اسناد بین‌المللی زیادی با برپایی همایش‌ها و یا تدوین مقرراتی از طریق معاهدات و کنوانسیون‌ها شکل گرفته است. در حقوق ایران نیز مقنن از یکسو از دیر باز نیم‌نگاهی به این جنبه از حقوق داشته و با وضع قوانینی از گذشته تحت عنوان قانون ثبت علائم تجاری و صنعتی مصوب ۱۳۰۴ و متعاقباً قانون ثبت علائم تجاری و اختراعات مصوب ۱۳۱۰ و یا وضع قانون تجارت راجع به نام تجاری در مواد ۵۷۶ تا ۵۸۲ و همچنین به تصویب قانون ثبت اختراعات و طرح‌های صنعتی و علائم تجاری در سال ۱۳۸۶ در حوزه مالکیت صنعتی اقدام ورزید و از جهت بین‌المللی به کنوانسیون پاریس در سال ۱۳۳۷ پیوست و در سال ۱۳۸۰ هم با تصویب مجلس شورای اسلامی به عضویت سازمان جهانی مالکیت فکری در آمد. از سوی دیگر، در زمینه حقوق مالکیت ادبی و هنری در سال ۱۳۴۸ قانون حمایت

مولفان، مصنفان و هنرمندان را و در سال ۱۳۵۲ نیز لایحه ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی را تصویب نمود و النهایه حمایت لازم را از صاحبان حقوق پدید آورندگان نرم افزارهای رایانه ای در قانون سال ۱۳۷۹ تحت همین عنوان پیش بینی و تصویب نموده است و گام موثری در جهت حقوق مالکیت فکری برداشته است. اساتید حقوق نیز با تدوین مقالات و کتب مختلفی در این زمینه برای توسعه تضمین صاحبان حقوق مالکیت فکری در ابعاد مختلف تلاش های فراوانی را بکار بسته اند که از جمله می توان به کتب حقوق مالکیت صنعتی و حقوق مالکیت معنوی جناب آقای دکتر اسدالله امامی، کتاب مقدمه ای بر حقوق مالکیت معنوی جناب آقای دکتر سیدحسن میرحسینی و نیز به کتاب در آمدی بر حقوق مالکیت فکری زنده یاد استاد دکتر فخرالدین اصغری آقمشهدی به عنوان نمونه در کنار سایر کتب و مقالات تخصصی موجود که با ظرافت و زحمات بسیاری از نویسندگان صاحب نام این مرز و بوم تالیف و نگارش یافت. اسلام داشت. جملگی آثار علمی نویسندگان و اساتید ایرانی در حوزه مالکیت فکری هر یک می تواند از غنای خاصی برخوردار بوده و روشنگر نقاط ابهام موجود در قوانین خواهند بود. اما نباید فراموش کرد در زمینه هر علمی نباید در بهره مندی از تجارب و آثار علمی سایر دانشمندان و نویسندگان کشورهای دیگر غافل ماند. با آنکه ترجمه حاضر برگردان فارسی از کتاب مقدمه ای بر حقوق مالکیت فکری به زبان اصلی انگلیسی استاد دانشگاه ویرجینیا آمریکا که از معتبر ترین دانشگاه های ایالات متحده و جهان با بیش از ۲۰۰ سال قدمت، آقای دکتر سیوا ویتاناتن می باشد. وانگهی این کتاب به گونه ای تالیف و تدوین نگردید که صرفاً مختص حقوق آمریکا- که خود از کشورهای مرفعی در زمینه حقوق مالکیت فکری در بین کشورهای جهان است - باشد، بلکه این کتاب با نگاهی به اصول حاکم و پذیرفته شده در سطح جهانی در زمینه حقوق مالکیت فکری و رایج بین کشورهای مرفعی به رشته تحریر در آمده است و دارای ویژگی منحصر به فرد علاوه بر سلیس و روان بودن مطالب می باشد. از خصایص بارز این کتاب آن است که از یکسو به مسایل حاکم بر حقوق مالکیت فکری ناظر بر موضوعات پر کاربرد مانند کپی رایت و ازسوی دیگر موضوعات مفید نو مانند

موضوعات مرتبط با تکنولوژی نوین نانو، امور دارویی، حقوق شخصیت، مد، موضوعات راجع به دامنه، طراحی های صنعتی و نیز برند در کنار حق اختراع، علامت تجاری، نشانه جغرافیایی پرداخته است. با این توضیح که به خوبی ضمن استفاده از اصول علمی حقوق مربوطه به تحلیل و نتایج آرای دادگاه ها کشورهای پیشرفته مانند فرانسه، ایتالیا، اسپانیا انگلیس و دادگاه اروپایی در کنار حقوق آمریکا به نحو عملی و کاربردی توجه داشته است. از نگاه اقتصادی استفاده از تجارب دیگر کشورهای پیشرفته در زمینه حقوق مالکیت فکری زمینه بازنگری جامع را در حقوق داخلی به منظور تضمین حقوق بهتر صاحبان اثر مالکیت های فکری را فراهم و در نتیجه رشد اقتصادی کشور را موجب می گردد. از حیث بین المللی اهمیت توجه به حقوق مالکیت فکری منجر به اعتماد سرمایه گذاری خارجی بیشتری در داخل کشور خواهد شد به ویژه این که در حقوق مالکیت فکری نقاط مشترک کشورها از سایر رشته های حقوق بیشتر می باشد از این جهت امید است این اثر علمی ناچیز تاثیر هرچند اندک بر ارتقای حقوق مالکیت فکری کشور ما داشته باشد و مورد توجه حقوقدانان کشور قرار گیرد. در پایان از زحمات ریاست محترم دانشگاه مازندران جناب آقای دکتر نوذری، جناب آقای دکتر خصالی معاون محترم پژوهشی دانشگاه مازندران و همچنین جناب آقای دکتر مسعود روحانی استاد گروه زبان و ادبیات فارسی، جناب آقای دکتر مجید آقایی مدیر محترم پژوهشی و سرکار خانم آزموده و در نهایت آقای احسان نعمتی که هر یک از این بزرگواران در نشر این کتاب بنوعی قبول زحمت نمودند و همکاری لازم را در حق مترجمین مبذول داشته و ما را یاری بخشیده اند، صمیمانه سپاسگزاریم.

سیدحسن حسینی مقدم

محمد فرزانهگان

سپاسگزاری مولف

بدون راهنمایی و شکیبایی سردبیر من در مطبوعات دانشگاه آکسفورد، ناسی تاف، نمی توانستم این کتاب را شروع یا تکمیل کنم. او سالها پیش در مورد این ایده من را به فکر انداخت و هنگامی که من با تناسب ها و شروع ها پیش رفتم (بیشتر تناسب)، او مرا به جلو سوق داد. بسیاری دیگر تحقیقات و بینش خود را به امانت سپردند و درک من از این موضوع را که این کتاب خواهان آن بود، تسهیل کردند. وکیل من، سام استولوف، بار دیگر مرا تشویق کرد و در مواقع نیاز به من نیرو داد. اجتماع صاحب نظران مالکیت فکری بسیار زیاد و متنوع است. من نمی توانستم هر کسی را که در مطالعات من اثرگذار بوده است لیست کنم. اما باید از چند نفر تشکر ویژه کنم. آن بارتو از زمانی که اولین قدم رو به جلو را برداشتم، یک غیر حقوقدان در بین اساتید حقوق بود، از مدتها قبل دوست و مشاور نزدیک من بوده و وانمود می کرد که درباره حق چاپ می داند. کریستوفر اسپریگمن از زمان انتقال به دانشگاه ویرجینیا به عنوان کسی که از یک هم دانشگاهی جدید به یک دوست عزیز تغییر کرده، بیشترین تأثیر را بر من داشته است. همین مسئله را می توان در مورد دوتان اولر و زهرا سعید نیز گفت. مارگو باگلی و روت اوکدیجی در مورد حقوق جهانی ثبت اختراعات به من بسیار آموختند. کمبرو مک لئود و سونیا کاتپال به من در خصوص پویایی شوخی و فرهنگ سازی اطلاعات لازم را دادند. کار مایکل براون باعث شد تا من درباره پیچیدگی های محافظت از فرهنگ بومی فکر کنم. مایکل مدیسون ذهن مرا به بسیاری از روش های جدید فکر کردن در مورد حق چاپ و حق ثبت اختراع باز کرده است. و مثل همیشه، الگوها و مربیان من در این زمینه شامل جیمز بویل، مارک لملی، لارنس لسیگ، جسیکا لیتمن، نیل نتانل و پاملا ساموئلسون هستند. در خصوص ده ها دانشمند بزرگ دیگر که دوستان، مربیان و الهام بخش من بوده اند، لطفا لیست کتاب های مهم را در انتهای این جلد ببینید. من در دوره زمانی که برای تکمیل این کتاب طول کشید، از دانشجویان، فارغ التحصیلان، دانشکده ها و مدیریت دانشگاه ویرجینیا

سپاسگزارم. تشکر ویژه از همکارانم در گروه مطالعات رسانه ای دارم. جودیت مک پیک، کریستا باژایر و باربارا گیون به من کمک کردند تا بتوانم در دانشگاه رشد کنم و کار امروزم را ایجاد و محقق کردم. هفته های آشفته ی بازنگری و ویرایش این کتاب در طی یک بازدید فوق العاده از تحقیقات مایکروسافت در کمبریج، ماساچوست، جایی انجام شد که من از بازخورد نانسی بایم، کوین دریسکول، مری گری، جسا لینگل، ترسی میلان کاتان و تارلتون گیلسپای بهره مند شدم. بیش از همه باید از دو معاون برجسته تحقیقاتی تشکر کنم که به من کمک کردند تا مواد اولیه این پروژه را جمع کنم: فرانسیسکا تریپادی و ویکتوریا گراهام و دانشجویان من در زمینه حق چاپ، فرهنگ و تجارت دست نوشته را خواندند و به من بازخورد صریح دادند. شریک زندگی من، ملیسا هنریکسن، شاهد ترکیب سه کتاب از چهار کتاب من بوده است. او هنوز نمی تواند بفهمد که چرا نوشتم یک کتاب بسیار کوتاه بسیار طولانی تر از یک کتاب قابل توجه است. خوشبختانه، او احساس طنز در مورد این همه دارد. دختر من، جایا، به جای کتاب کودکانی که سالها قبل به او قول داده بودم، مجبور شد یک کتاب بزرگ شده دیگر را تحمل کند و بازیافت طلایی ما، کره، به هیچ وجه کمکی نبود. من این کتاب را به دانشجویانم در دانشگاه ویرجینیا اختصاص داده ام آنها با مجبور کردن من به مقابله با علایق کنجکاوانه ی خود، کنجکاوی من را نسبت به این موضوع تقویت کرده اند. آنها در هر ترم بینش چشمگیر و مشاهدات سختی را در مورد چگونگی تأثیرگذاری این قوانین درهم، آداب و رسوم و عرفهایی که بر زندگی آنها تأثیر می گذارند و دنیاهای خلاقانه ای که به دنبال تسلط خود دارند، ایجاد می کنند. دانشجویان درخشان من کار من را زیبا و سرگرم کننده می کنند.

۱	مقدمه.....
---	------------

فصل اول: چگونه استاریاکس را بخوانیم؟

۱۴	دلایل توجیهی اهمیت مالکیت فکری.....
۱۷	آیا مالکیت فکری یک اصطلاح مفید است؟.....
۲۰	حقوق اختراعات، علامت های تجاری و حقوق مولف.....
۲۱	جهانی سازی مالکیت فکری.....

فصل دوم: حقوق مولف، فرهنگ و تجارت

۲۷	عملکرد حق کپی رایت.....
۲۹	محدودیت های حق مولف.....
۳۱	استفاده و ارتباط منصفانه.....
۳۷	دگرگون شدن کپی رایت توسط موتورهای جستجو.....
۴۲	اولین فروش و حقوق بهره برداری عمومی.....
۴۴	دوگانگی ایده و بیان.....
۴۶	فرهنگ های گوناگون حقوق مولف.....
۴۸	فراحقوق مولف.....

فصل سوم: حق ثبت اختراعات و نارضایتی های ناشی از آن

۵۳	حق ثبت اختراعات چگونه عمل می کنند؟.....
۵۷	پرونده ی تکنولوژی نانو.....
۶۱	استثنائات (ضد) مشترکات عمومی.....
۶۳	تصور جهان بدون حق اختراع.....
۶۷	آنبوه حق اختراع.....

۶۹		توجیه حق اختراع
۷۲		پرونده ی داروها
۷۵		حق ثبت اختراع در زمینه زیست
۷۷		روش های تجاری و عدم وضوح
۷۸		جهانی سازی حق اختراع
۸۱		پیامدهای باور بیش از حد به نوآوری

فصل چهارم: علائم تجاری و سیاست تجاری

۸۶		جهانی سازی ناقص علائم تجاری
۸۹		علائم تجاری چگونه عمل می کنند؟
۹۲		محدودیت های علائم تجاری
۹۴		آزادی بیان
۹۵		تمایز علائم تجاری از حق اختراع و مؤلف

فصل پنجم: سایر حقوق (نام های دامنه، تبلیغات، اسرار تجاری، داده و طرح ها)

۹۸		نام های دامنه
۱۰۱		علائم جغرافیایی
۱۰۳		حقوق شخصی
۱۰۵		اسرار تجاری
۱۰۶		سوء استفاده و محافظت از داده ها
۱۰۸		مد
۱۱۱		بیان فرهنگی سنتی در مقابل قلمرو عمومی
۱۱۳		بیشتر و گوناگون
۱۱۶		نتیجه گیری: تدابیر مقاومتی
۱۲۱		منابع و مآخذ
۱۳۰		فهرست واژگان

فهرست تصویرها

عنوان	صفحه
تصویر ۱-۱: روکشی که در مجموعه استاربکس شارلوتزویل ویرجینیا یک فنجان قهوه داغ را عایق بندی می کند.....	۱۱
تصویر ۱-۲: یک کتابفروش، کتاب و مجله استفاده شده بسیاری را به کسانی که در سواحل سمت چپ رودخانه سین در پاریس قدم می زنند، ارائه می کند.....	۴۳
تصویر ۲-۲: کودکی در Musée Granet در Aix en Provence نقاشی را که در حوزه عمومی قرار دارد کپی می کند.....	۴۹
تصویر ۱-۳: یک مدل حق ثبت اختراع اولین ماشین چرخ خیاطی موفق تجاری در سال ۱۸۴۹ که توسط اسحاق سینگر اختراع شده است.....	۷۱
تصویر ۱-۴: نیوکمپ، باشگاه فوتبال بارسلونا (که به عنوان بارسا نیز شناخته می شود)، شعار برند تجاری (بیشتر از یک باشگاه) را روی صندلی های خود نشان می دهد.....	۸۵
تصویر ۲-۴: پرچم رسمی المپیک در ورزشگاه پنسایک در آتن موج می زند.....	۹۰
تصویر ۳-۴: یک غرفه کنار جاده در نزدیکی ویرانه های افسوس در ترکیه «ساعت های جعلی معتبر» که بسیاری از علائم تجاری معروف جواهرات و مد را به نمایش می گذارد.....	۹۵
شکل ۱-۵: نمایش پنیرهای ایتالیایی در مرکاتو سنترال در فلورانس.....	۱۰۳
تصویر ۲-۵: زنی که سوار مترو در شهر نیویورک می باشد، لباس های تنگ با چهره های متعدد بازیگر رایان گاسلینگ پوشیده است.....	۱۰۵
تصویر ۳-۵: فروشگاه مد اچ. اند ام. در خیابان کنز می هایلوا در بلگراد، صربستان. اچ. اند ام. یک شرکت سوئدی.....	۱۱۰
تصویر ۴-۵: یک زن در ماه مه ۲۰۱۳ به شرکت بیوتکنولوژی و کشاورزی مون سانتو در شهر نیویورک اعتراض کرد. پلاکارد او اعلام می کند، شما نمی توانید زندگی را دارای حق ثبت کنید.....	۱۱۸

مقدمه:

کتاب حاضر شامل سه هدف کلی می باشد. هدف اول تشریح مواردی از اصطلاحات اساسی مالکیت فکری و همچنین ارائه دلایل توجیهی در خصوص اشکال مختلف آن می باشد. هدف دوم، بررسی و تحلیل میزان اثرگذاری فرهنگ و اقتصاد بر جهان امروزی می باشد و نهایتاً هدف سوم نگارنده، ارجاع مخاطبان کتاب حاضر به مطالعه کتب و مقالات مفید و کارآمد در خصوص حقوق مالکیت فکری می باشد.

سفرهای من، با وقایع عجیب و غریبی در خصوص مالکیت های فکری همراه بوده است. در سال ۱۹۹۰ که یک خبرنگار روزنامه در شهر تگزاس^۱ بودم، جهت مصاحبه با مردی جوان که در حال تلاش برای فروش لوازم جنسی^۲ بود (فروش بسته های پیشگیری از بارداری بود که آن را لوازم پیشگیری مخفی نامیده بود)، به منطقه تیلور^۳ که یک شهر کوچک واقع در شمال آستین^۴ می باشد، رفتم. وی جهت کسب اطمینان از این موضوع که هیچ شخص دیگری، محصول وی را به بازار عرضه ننماید و مانع رونق و کسب سود وی نشود، درخواست ثبتی را جهت حفاظت از علامت تجاری اش به اداره ثبت اختراعات و علائم تجاری ایالات متحده تقدیم کرد. با این وجود، وکلای شرکت سازنده هواپیماهای دفاعی غول پیکر امریکایی نورث روپ^۵ اقدام به درخواست توقف ثبت نام علائم تجاری وی نمودند. شرکت نورث روپ هواپیمای مخفی بی ۲ را برای ارتش ایالات متحده ساخت و توسعه داد. وکلای شرکت مذکور در خصوص توقیف ثبت علامت تجاری لوازم جنسی چنین ادعا نمودند که وجود یک بسته بندی مقوایی (لوازم پیشگیری بارداری) به همراه سه شیء رنگی به رنگ های قرمز، سفید و آبی باعث گمراهی در بازار کسب و کار می گردد. این قضیه داستان خنده داری بود که مرا به اندیشه وادار کرد. به قدری که مدت ها در فکر فرو می رفتم و فضای ذهنم درگیر

1. Texas.

2. Stealth Condoms.

3. Taylor.

4. Austin.

5. Giant U.S. Defense Contractor, The Northrop Corporation.

سؤالاتی می‌شد، از جمله اینکه هدف کلی در خصوص استفاده از سیستم علائم تجاری چیست؟ آیا کل سیستم علامت تجاری به نفع آنکه بزرگتر و قدرتمند تر است می‌باشد؟ چگونه می‌توان چنین سیستمی را توجیه نمود؟ آیا بکارگیری علائم تجاری به نفع جامعه است یا صرفاً به نفع شرکت‌هایی است که در این زمینه موفق بوده و به ثروت کافی نیز دست پیدا کردند و به همین خاطر قادر به محافظت از علامت تجاری خود می‌باشند؟ آیا آنقدر اهمیت دارد که یک شرکت عظیم سازنده هواپیماهای دفاعی بخواهد هزینه هنگفتی بنماید تا فرایند ثبت علامت تجاری شخصی که فروشنده لوازم جنسی است را متوقف نماید؟ و نهایتاً این پرسش که چگونه می‌توان علامت تجاری را تحت شمول مالکیت فکری قرار داد؟

در همان زمان، من مشغول تهیه برنامه زنده ای بودم که یک رسانه بزرگ مدعی مالکیت آن برنامه بود؛ اما نقش من در خلافت و مالکیت این برنامه چه بود؟ سهم من در این مجموعه چه بود؟ چرا من مالک نوشته‌ی خود نبودم؟ اصلاً تحت چه شرایطی می‌توانستم مالک نوشته‌ی خود باشم؟

من به عنوان یک خبرنگار، بطور مداوم از منابع خبری دیگر نقل و قول می‌کردم. همچنین در اغلب اوقات، گزارشات و تحریریه‌های من نیز به موجب سرویس‌های خبری سر از روزنامه‌های منطقه آستین تگزاس در می‌آورد. حتی بعد ها متوجه شده بودم که برخی از گزارشات من که مرتبط با قتل عام وحشتناک مردم در شمال مکزیک بود، در یک روزنامه ای ارزان قیمت مورد نقل و قول قرار گرفت. چه توجیهی وجود دارد که عمل اقتباس یا همان نقل و قول مجاز باشد؟ اقتباس تا چه حدی اخلاقی و تا چه حدی قانونی می‌باشد؟ تفاوت مابین موازین اخلاقی و قانونی چیست؟

تقریباً در همان زمان بود که متوجه شدم موسیقی محبوب مردم در حال تغییر و دگرگونی است. من تقریباً از سال ۱۹۸۰ تا اوایل دهه ۱۹۹۰ طرفدار موسیقی هپ هاپ^۱ بودم و نسبت به آن هیجان خاصی داشتم. به مرور زمان دقیقاً چنین حسی را

^۱. Hip Hop.

نسبت به موسیقی پانک راک^۱ پیدا کردم؛ تا سال ۱۹۹۱ که به این نتیجه رسیدم موسیقی در حال تغییر می باشد و دیگر برخلاف آلبوم های سال ۱۹۸۰، خبری از ساختار همیشگی و پر مایگی در آثار موسیقی نیست. با این وجود، من می دانستم که چندین هنرمند هیپ هاپ در سال های ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱ با کپی رایت مواجه شده بودند. بنابراین من متعجب بودم که آیا قانون می تواند چنین تأثیر عمیقی بر روی هنر داشته باشد یا خیر؟ پس از کمی تحقیق به این نتیجه رسیدم که داشته؛ اگرچه من به دنبال ارتباط ماندگار و طولانی تری میان کپی رایت و خلاقیت در تاریخ کشور امریکا بودم. پروژه مذکور باعث شد که من کار روزنامه را ترک کنم و تحصیلات تکمیلی را ادامه دهم و نهایتاً در سال ۲۰۰۱ تلنجر انتشار اولین کتاب من تحت عنوان «حق نشر، اشتباهات نسخه برداری؛ پیدایش مالکیت های فکری و چگونگی تهدید خلاقیت توسط آن» به صدا در آمد.

در سال ۲۰۰۱، اهمیت کپی رایت در افکار عمومی به جهت فراز و نشیب قابل توجه نپستر^۲ اولین سامانه تسهیل کننده اشتراک گذاری فایل های دیجیتال^۳ گسترش یافت. ایالات متحده امریکا بطور اساسی قانون حق نشر در سال ۱۹۹۰ و در قالب پیش نویس بخش دیجیتال به رسمیت شناخت؛ لیکن هیچکدام از آنها قواعد کپی رایت را در خصوص توزیع غیرمجاز آثار فکری از طریق اینترنت که از حدود سال ۲۰۰۰ آغاز شد مورد شناسایی قرار نداده بود. حوالی سال های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ بود که نرم افزار کامپیوتری از یک سرگرمی ساده تبدیل به یک صنعت چند میلیارد دلاری شد؛ بدون درک صحیح از این موضوع که قواعد مالکیت فکری چگونه می تواند این زمینه را تحت حمایت خود قرار دهد و در نهایت موجب توسعه گردد؟ در همان زمان، دادگاه های ایالات متحده تصریح نمودند که نرم افزار می تواند از قواعد حفاظتی و حمایتی از حقوق ثبت اختراع و همچنین حق نسخه برداری برخوردار باشد. از سویی جنبش برای حل و فصل خلاء های قانون کامپیوتری در راستای ارتقاء امنیت، ثبات،

1. Punk Rock.

2. Napster

3. Digital File-Sharing Service.

کیفیت و خلاقیت (و گاهی انسانیت) گسترش پیدا کرد و جنبش مذکور تحت عنوان «منبع آزاد و همگانی نرم افزاری» قرار گرفت.^۱

علیرغم اطلاعات و تجارب شخصی من، بعنوان نویسنده و مورخ قرن نوزدهم، هنگامی که در کشمکش های حق نشر قرن بیست و یکم قرار گرفتم، به خوبی ضرورت شناسایی اکوسیستم اطلاعات جهانی را احساس کردم. این موارد در کتاب دوم من که در سال ۲۰۰۴ تحت عنوان «مجموعه هرج و مرج»^۲ منتشر شد، منعکس شده است. چالش های قواعد کپی رایت، در دهه اول قرن بیست و یکم با مدیریت علمی استاد حقوق، لارنس لسیگ^۳ موجب ایجاد جنبش جهانی تحت عنوان «فرهنگ آزاد»^۴ شد. در سطح جهانی، دیگر ملل از جمله کشورهای در حال توسعه درگیر مسائلی فراتر از حق نشر و خلاقیت همانند زیست دزدی^۵ و هزینه دارویی بودند در این حین جنبش «دسترسی به آگاهی» راه اندازی شد. در طی این دهه، صنایع وقف توسعه و تقویت مالکیت فکری در سطح جامعه و محاکم دادگستری شدند و همچنین ایالات متحده نیز استانداردهای مالکیت فکری را در بطن قراردادهای تجاری نهادینه کردند.

موضوعات و مسائل مطروحه هر هفته حالب تر و مهم تر شد تا اینکه در سال ۲۰۰۴، گوگل اعلام نمود که میلیون ها کتاب را از ده ها کتابخانه دانشگاه بصورت الکترونیکی اسکن می نماید که بسیاری از آنها همچنان تحت پوشش قواعد کپی رایت قرار می گیرند. بحث و دعاوی پس از آن، مرا به دنیای شگفت انگیز اینترنت، موتورهای جستجو و آینده ی کتاب ها و کتابخانه ها جذب کرد. این دست مسائل، باعث ایجاد کتاب سوم من تحت عنوان «گوگلی شدن همه چیز و چرا ما باید نگران باشیم» شد که در سال ۲۰۰۱ به مرحله چاپ و انتشار رسید.

^۱. Free and Open-Source Software.

^۲. The Anarchist in the Library: How the Clash between Freedom and Control Is Hacking the Real World and Crashing the System.

^۳. professor Lawrence Lessig.

^۴. Free Culture.

^۵. زیست دزدی (biopiracy) اصطلاحی است که در اصل توسط گروه ETC ابداع شده است و به معنی تخصیص دانش و منابع ژنتیکی کشاورزی و جوامع بومی توسط افراد یا موسساتی است که به دنبال کنترل انحصاری (حق ثبت اختراع یا کپی رایت) بر این منابع و دانش هستند.

ارتباط من با گستره ای متنوع از رویه ها، هنجارها، قوانین و مقرراتی که ما بطور کلی آنها را مالکیت فکری می نامیم، چیزی نیست که من در این مقدمه کوتاه قصد تبیین آن را دارم. اگر شما یکی از معدود انسان های موجود بر روی کره زمین که دارای توانایی خرید کتاب حاضر می باشد و دارای وقت کافی جهت مطالعه این اثر است،^۱ باشید بنابراین در بیشتر اشکال مالکیت فکری دخیل می باشید. اگر شما اقدام به دریافت و ارسال ایمیل می کنید و یا از خدمات شبکه های اجتماعی استفاده می نمایید، شما دارنده و یا احتمالاً ناقض حق نسخه برداری هستید. چنانچه شما برای آخرین گوشی هوشمند خود، حق بیمه پرداخت کردید، بخش قابل توجهی از آن قیمت برای پرداخت هزینه ثبت اختراعات به مالکیت شرکتی که گوشی شما را ساخته است یا به عنوان هزینه ای اخذ جواز ثبت اختراعات متعلق به شرکت دیگر صرف می شود. شاید بخشی از هزینه شما برای قضاوت یا حل و فصل دعاوی تولیدکنندگان تلفن های همراه صرف شود. اگر امروز داروهای ضد آلرژی مصرف کرده اید و یا چکش، نردبان، شلنگ یا توستر خریداری کرده اید، شما در بخشی از اقتصاد جهان شریک هستید که در آن هیچ کسی نمی تواند مالک طراحی چنین دستگاه های رایجی باشد. اما برخی از شرکت ها، در راستای اعتماد سازی و تبلیغ کیفیت محصولات تولیدی، کالاهای خود را به همراه علامت تجاری محافظت شده، علامت گذاری می نمایند. اقتصاد جهانی بطور فزاینده ای، زمان و پول را در محصولاتی با طراحی نامتجانس، زیبا و یا هوشمندانه سرمایه گذاری می نماید و به همین جهت است که مالکیت فکری بخشی از هزینه ما را برای هر کالایی که خریداری می کنیم تشکیل می دهد که در واقع یک نوع اخذ مالیات در حیطه نوآوری می باشد. هنگامی که کشورهای توسعه یافته جهان اقدام به تولید دارویی می نمایند و آن را به فروش می رسانند، می توانند جان هزاران نفر که فاقد پول برای پرداخت این دارو هستند را نجات دهند. ما باید از خودمان بپرسیم که چه نوع اقتصادی را برای جهان طراحی کنیم تا نیازهای بهداشتی و اقتصادی ما و همچنین تعهدات اخلاقی و ارزش های

^۱. Stanley, Black and Decker, and Krups

معنوی ما را برآورده نماید. کتاب حاضر، برای مخاطبان در سطح جهان نگارش شده است اما دانش من تحت تأثیر ملیت و تجربیات من قرار خواهد داشت. بسیاری از داستان ها و مسائل مطروحه در این کتاب وابسته به ایالات متحده امریکا می باشد. با این وجود، من نهایت تلاش خود را برای ارتباط این مسائل با رویه های عمومی در سطح بین المللی انجام دادم. چنانچه من کار خود را درست انجام داده باشم، شما نیز با کنجکاوی بیشتری آن را دنبال خواهید کرد.